

ZÁKLADNÍ LITERATURA

- Gebauer J., *Historická mluvnice jazyka českého, I. Hláskosloví*, 1. vyd. Praha 1894, 2. vyd. 1963 (vyd. M. Komárek)
- Trávníček Fr., *Historická mluvnice československá*, Praha 1935
- Hujer O., *Vývoj jazyka československého*, Československá vlastivěda III — Jazyk, Praha 1934, 1—83
- Hujer O., *Úvod do dějin jazyka českého*, 3. vyd. Praha 1946 (vyd. V. Machek)
- Liewehr F., *Einführung in die historische Grammatik der tschechischen Sprache*, I/I — Lautlehre, Brno 1933
- Lehr-Spławiński T.—Stieber Z., *Gramatyka historyczna języka czeskiego*, I, 1957
- Komárek M., *Historická mluvnice česká I — Hláskosloví*, 1. vyd. Praha 1958, 2. vyd. 1962
- Dostál A., *Nástin dějin českého a slovenského jazyka*, Praha 1954 (skripta SPN)
- Lamprecht A.—Šlosar D., *Vývoj českého hláskosloví a tvarosloví 1962* (skripta SPN)
- Lamprecht A.—Šlosar D.—Bauer J., *Vývoj mluvnického systému českého jazyka, 1964* (skripta SPN)
- Stanislav J., *Dějiny slovenského jazyka I*, Bratislava 1956, 1958
- Pauliny E., *Fonologický vývin slovenčiny*, Bratislava 1963
- Krajčovič R., *Náčrt dějin slovenského jazyka*, Bratislava 1964
- Cuřín F.—Koudela B.—Mátl A.—Svěrák F., *Vývoj českého jazyka a dialektologie*, Praha 1962
- Havránek B., *Vývoj spisovného jazyka českého*, Československá vlastivěda, řada II, Spisovný jazyk český a slovenský, Praha 1936, 1—144
- Havránek B., *Nářečí česká*, Československá vlastivěda III — Jazyk, Praha 1934, 84—218
- Vážný V., *Nářečí slovenská*, Československá vlastivěda III — Jazyk, Praha 1934, 219—310
- Cuřín F., *Studie z historické dialektologie a toponomastiky Čech*, Praha 1967

* * *

- Havránek B., *K depalatalizaci v oblasti českého jazyka*, Listy filologické 67, 1940, 266—279
- Šimek F., *Jotace po j a ň*, Časopis pro moderní filologii 31, 1948, 249—252
- Šmilauer V., *Staročeská přehláska o > ě*, Časopis pro moderní filologii 33, 1950, 72
- Komárek M., *K fonetické povaze staročeského ě*, Studie a práce lingvistické I, 1954, 90—98
- Komárek M., *K palatalizaci souhlásek ve staré češtině*, Slovo a slovesnost 15, 1954, 105—109
- Lamprecht A., *Vývoj hláskového systému českého národního jazyka se zvláštním zřetelem k nářečím na Moravě a ve Slezsku*, Slovo a slovesnost 17, 1956, 65—78
- Komárek M., *Zur Entwicklung des tschechischen Vokalsystems*, Zeitschrift für Slawistik 1, 1956, 4, 14—32; 2, 1957, 1, 52—60
- Krajčovič R., *Zmena g > γ (> ħ) v západoslovenskej skupine*, Slavia 26, 1957, 341—357

- Krajčovič R., *Spohľadávková skupina zg v slovenčine a češtine*, *Slavia* 26, 1957, 514—516
- Lamprecht A., *K otázce vlivu jazyka na jazyk*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 6, 1958, 88—92
- Vachek J., *K znělostnímu protikladu souhlásek v češtině a v angličtině*, *Studie ze slovanské jazykovědy*, Praha 1958, 15—27
- Vachek J., *The Place of the Sound [ř] in the Structures of Slavic Languages*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 11, 1963, 81—92
- Jakobson R., *Řeč a písemnictví českých židů v době přemyslovské*, *Kulturní sborník ROK (New York)*, 1957
- Komárek M., *Staročeská změna ý > ej a její poměr ke změně aj > ej*, *Listy filologické* 5 (80), 1957, 264—268, LF 6(81), 1958, 98—100
- Komárek M., *K depalatalizaci souhlásek v češtině*, *Slovo a slovesnost* 21, 1960, 173—186
- Kamiš A., *K rozsahu protetického v v 16. století*, *Slavica Pragensia* 1, 1959, 87—90
- Komárek M., *Dvě poznámky k praslovanskému a českému fonologickému vývoji*, *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Philologica* I, 1960, 33—41
- Rospond St., *Wybrane zagadnienia glosowni staroczeskiej*, *Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego*, 15 A, 1960
- Krajčovič R., *O příčinách vzniku západoslovanskej kontrakcie*, *Slavica Pragensia* IV, 1962, 111—115
- Marečková D., *K rozšíření změn ie > í a uo > ú v XV. stol.*, *Listy filologické* 80, 1957, 232—236, LF 81, 1958, 85—97
- Komárek M., *K monogenezi a polygenezi fonologických jevů v slovanských jazycích*, *Čs. přednášky pro V. mezinárodní sjezd slavistů v Sofii*, 1963, 47—50
- Vachek J., *K otázce vlivu vnějších činitelů na vývoj jazykového systému*, *Slavica Pragensia* IV, 1962, 35—46
- Komárek M., *K dialektice jazykového vývoje*, *Slavica Pragensia* IV, 1962, 19—26
- Rospond St., *Spirantyzacja g — h w języku staroczeskim*, *Studia linguistica in honorem Thaddei Lehr-Splawiński*, 1963, 489—498
- Komárek M., *Gebauerovo historické hláskosloví ve světle dalšího bádání*, *J. Gebauer, Historická mluvnice* I, 2. vyd. Praha 1963, 723—764
- Lamprecht A., *Sur le développement et la perte de la corrélation de nouillure en ancien tchèque*, *Travaux linguistiques de Prague* 1, 1964, 115—124
- Lamprecht A., *Nový pohled na měkkostní korelaci ve staré češtině*, *Sborník prací fil. fak. Brno* A 12, 1964, 97—103
- Lamprecht A., *Ještě k měkkostní korelaci a ke ztrátě jotace ve staré češtině*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 13, 1965, 97—100
- Trost P., *Deutsch-tschechische Zweisprachigkeit*, sb. *Deutsch-tschechische Beziehungen im Bereiche der Sprache und Kultur*, Berlín 1965, 21—28
- Lamprecht A., *Zur Frage der tschechisch-deutschen Sprachkonvergenz*, sb. *Deutsch-tschechische Beziehungen...*, 29—33
- Komárek M., *Altschechische Gebete im Itinerarium Johannes Butzbachs*, sb. *Deutsch-tschechische Beziehungen...*, 73—86
- Marvan J., *Kontrakce období rozpadu slovanské jazykové jednoty*, *Čsl. přednášky pro VI. mezinárodní kongres slavistů v Praze*, Praha 1968, 11—15

* * *

- Jakobson R., *Remarques sur l'évolution phonologique du russe comparée à celle des autres langues slaves*, *TCLP* II, Praha 1929
- Durnovo N., *K voprosu o vremeni raspadenija obščeslavjanskogo jazyka*, *Sborník prací I. sjezdu slovanských filologů*, Praha, 1929, 514 n.
- Horálek K., *Úvod do studia slovanských jazyků*, 2. vyd. Praha 1962

- Mareš F. V., *Vznik slovanského fonologického systému a jeho vývoj do konce období slovanské jazykové jednoty*, *Slavia* 25, 1956, 443—495
- Lamprecht A., *Neskol'ko zamečanij o razvitii fonetičeskoj sistemy praslavjanskogo jazyka*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 4, 1956, 17—23
- Lamprecht A., *Vývoj hláskového systému polského jazyku*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 5, 1957, 39—44
- Šaumjan S., *Istorija sistemy differencial'nych elementov v pol'skom jazyke*, Moskva 1958
- Lamprecht A., *K vývoji západoslovanského samohláskového systému*, *Československé přednášky pro IV. mezinár. sjezd slavistů v Moskvě*, Praha 1958, 125—135
- Trost P., *Německé vlivy na slovanské jazyky*, *Čs. přednášky pro V. mezinárodní sjezd slavistů v Sofii*, 1963, 29—30
- Pauliny E., *Periodizácia dejín fonologického a morfológického systému v západnej slovančine*, *Čs. přednášky pro V. mezinárodní sjezd slavistů v Sofii*, 1963, 87—94

* * *

- Bělič J., *Sedm kapitol o češtině*, Praha 1955
- Havránek B., *Studie o spisovném jazyce*, Praha 1963
- Knop A., *Spisovná čeština ve Slezsku v 16. století*, *Spisy pedagogické fakulty v Ostravě*, Praha 1965
- Hujer O., *Příspěvky k historii a dialektologii českého jazyka*, Praha 1961
- Skalička V., *Vývoj české deklinace*, *Studie Pražského linguistického kroužku* 4, Praha 1941

* * *

Mnoho materiálu pro vývoj fonologického systému poskytují i dialektologické práce. Byly již uvedeny dvě základní práce, a to B. Havránek, *Nářečí česká*, a V. Vážný, *Nářečí slovenská*, publikované v *Československé vlastivědě III*, 1934 a obsahující obsáhlou starší literaturu. Nevýčerpatelnou studnicí materiálového poučení je pak i dodnes Bartošova *Dialektologie moravská*, I, Brno 1886, II, Brno 1895.

Další dialektologická literatura:

- Kellner A., *Štramberské nářečí*, Brno 1939
- Kellner A., *Východolašská nářečí I*, Brno 1946, II, Brno 1949
- Svěrák F., *Boskovické nářečí*, Brno 1941
- Lamprecht A., *Středoopavské nářečí*, Praha 1953
- Lamprecht A., *Slovník středoopavského nářečí*, Ostrava 1963
- Bělič J., *Dolská nářečí na Moravě*, Praha 1954
- Voráč J., *Česká nářečí jihozápadní I*, Praha 1955
- Kopečný F., *Nářečí Určic a okolí*, Praha 1957
- Svěrák F., *Karlovícké nářečí*, Praha 1957
- Utěšený S., *Nářečí přechodného pásu česko-moravského, Hláskosloví*, Praha 1960
- Skulina J., *Severní pomezí moravskoslovenských nářečí*, Praha 1964
- Vašek A., *Jazykové vlivy karpatské salašnické kolonizace na Moravě*, *Rozpravy ČSAV* 77, Praha 1967
- Siatkowski J., *Dialekt czeski okolic Kudowy*, Wrocław 1962

Pro novou Československou vlastivědu připravuje rozsáhlou syntetickou studii o českých dialektech J. Bělič, slovenská nářečí pak v ní popíše J. Štolc.

Z článků a studií mají pro historickou fonologii význam zejména historicky zaměřené studie a dále studie jazykové zeměpisné.

- Havránek B., *K historické dialektologii*, *Slovo a slovesnost* 16, 1955, 153—159
- Utěšený S., *Poznámky k dnešní situaci české historické dialektologie*, *Slovo a slovesnost* 16, 1955, 146—153
- Lamprecht A., *K otázkám lašských nářečí*, *Slovo a slovesnost* 16, 1955, 140—146

***

- Kellner A., *K opavskému jazykovému zeměpisu*, *Slez. sb.* 1952, 103—112
- Brněnský dialektologický kolektiv, *K diferenciaci moravskoslovenských nářečí a k jejich vztahu k českému národnímu jazyku*, *Sborník fil. fak. Brno*, A 3, 1954, 18—31
- Lamprecht A., *Z jazykového zeměpisu lašského*, sb. Adolfu Kellnerovi, *Opava 1954*, 34—43
- Bělič J., *Postavení moravské slovenštiny*, sb. Adolfu Kellnerovi, *Opava 1954*, 112—118
- Vašek A., *Z jazykového zeměpisu Rožnovska a Valašskomeziříčska*, sb. Adolfu Kellnerovi, *Opava 1954*, 112—118
- Matějek F., *K otázce stáří hanáckých nářečí*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 4, 1956, 51—58
- Kopečný F., *Nové rozdělení jazyků slovanských a v souvislosti s tím i problém nářečí lašských*, *Česko-polský sborník vědeckých prací II*, Praha 1955, 9—26
- Chloupek J.—Studnička A., *K postavení kopaničářských dialektů mezi nářečty východomoravskými*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 3, 1955, 42—48
- Šlosar D., *Dnešní rozdělení nářečí na východní Moravě*, *Studie ze slovanské jazykovědy*, 1958, 387—390
- Kopečný F., *Mapy k diferenciaci severohanácké oblasti*, *Studie ze slovanské jazykovědy*, 1958, 383—386
- Chloupek J., *Diferenciace východomoravských nářečí*, *Vlastivědný věstník moravský* 14, 1959, 80—85
- Lamprecht A., *K hláskovému systému v obcích Veřovice a Spálov na pomezí laško-východomoravském*, sb. *Rodné zemi*, Brno 1958, 290—292
- Balhar J., *Příspěvek k vymezení východních hranic moravské laštiny*, sb. *Rodné zemi*, Brno 1958, 285—290
- Balhar J., *Západoopavský nářeční typ*, *Slez. sb.* 58, 1960, 378—383
- Skulina J., *Lašské okrajové nářečí na Pštíně*, *Slez. sb.* 59, 1961, 229 n.
- Lamprecht A., *K fonologickému systému v lašských nářečích*, *Slavica Pragensia IV*, 1962, 97 až 105
- Voráč J., *Jihočeská změna zdvojených zubnic a sykavek*, *NŘ* 45, 1962, 137—146
- Valíková D., *Současný stav pavlovského výběžku severozápadně od Velkého Meziříčí*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 12, 1964, 216—226
- Králík St., *K otázce přechodovosti samohláskového systému kolečského nářečí*, *Sborník prací fil. fak. Brno*, A 13, 1965, 101—108

Další materiál k problematice historické fonologie je obsažen i v jiných článcích, studiích a textech našich dialektologů (A. Kellnera, Fr. Svěráka, J. Běliče, Fr. Kopečného, A. Lamprechta, J. Voráče, S. Utěšeného, J. Chloupka, A. Vaška, J. Skuliny, V. Michálkové, J. Balhara, P. Jančáka, L. Bachmana, M. Rackové, R. Šrámka, E. Lotka, D. Valíkové, L. Pallase aj.).

Podrobná bibliografie je zachycena v knižních bibliografiích Z. Tyla:

Tyl Z., *Bibliografie české lingvistiky za léta 1945—50*, Praha 1955

Tyl Z., *Bibliografie české lingvistiky 1951—1955*, Praha 1957

Tyl Z., *Bibliografie české lingvistiky 1956—1960*, Praha 1963